

SL(5)625 – Rheoliadau Mangreoedd a Cherbydau Di-fwg (Cymru) 2020

Cefndir a Diben

Gwneir y Rheoliadau hyn o dan adrannau 6(5), 10(6), 11(5), 15(1), 16(1), 17(1), 17(3), 18(2), 28(7) a 123(1) o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 ("Deddf 2017"), a pharagraffau 5, 6 a 9 o Atodlen 1 iddi. Daeth pob un o'r darpariaethau hyn, ac eithrio adran 123(1)¹, i rym ar 29 Medi 2020².

Disgwylir i'r Rheoliadau ddod i rym ar 1 Mawrth 2021.

Mae'r Rheoliadau yn esemptio mangreoedd penodol o'r gofyniad i fod yn ddi-fwg o dan Ddeddf 2017 ac yn nodi'r amgylchiadau pan gaiff cerbydau eu trin fel rhai di-fwg. Mae'r Rheoliadau hefyd yn gwneud darpariaeth ynghylch arddangos arwyddion a darpariaeth sy'n ymwneud â gorfodi. Yn benodol, mae'r Rheoliadau hyn yn:

- diffinio "caeedig", "sylweddol gaeedig" a "ddim yn gaeedig neu'n sylweddol gaeedig" – o dan Ddeddf 2017, gosodir y gofyniad i fod yn ddi-fwg mewn perthynas â gweithleoedd a mangreoedd sydd ar agor i'r cyhoedd sy'n gaeedig neu'n sylweddol gaeedig;
- nodi nad yw mangreoedd a ddefnyddir i unrhyw raddau fel anheddau i'w trin fel rhai di-fwg, oni bai y cânt eu defnyddio fel lleoedd gwaith hefyd;
- nodi nad yw'n ofynnol i lety gwyliau na llety dros dro fod yn ddi-fwg, er bod y ddarpariaeth hon yn peidio â chael effaith ar 1 Mawrth 2022;
- darparu, yn ddarostyngedig i amodau penodol, y caniateir dynodi ystafelloedd mewn cartrefi gofal i oedolion, hosbisau i oedolion a chyfleusterau ymchwil a phrofi fel ystafelloedd y caniateir ysmegu ynddynt;
- darparu, yn ddarostyngedig i amodau penodol, y caniateir dynodi ystafelloedd mewn unedau iechyd meddwl fel ystafelloedd y caniateir ysmegu ynddynt, er bod y ddarpariaeth hon yn peidio â chael effaith ar 1 Medi 2022;
- darparu y caniateir dynodi ystafelloedd gwely mewn gwestai, tai llety, tafarnau, hostelau a chlybiau aelodau sy'n bodloni amodau penodol fel ystafelloedd y caniateir ysmegu ynddynt, er bod y ddarpariaeth hon yn peidio â chael effaith ar 1 Mawrth 2022;
- darparu ar gyfer tiroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus i fod yn ddi-fwg ac ar gyfer amodau y mae'n rhaid eu bodloni cyn y caniateir dynodi

¹ Daeth adran 123 i rym ar 3 Gorffennaf 2017, pan gafodd Deddf 2017 y Cydsyniad Brenhinol.

² Gweler Gorchymyn Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 (Cychwyn Rhif 5) 2020.

ardal ar dir ysgol sy'n darparu llety preswyl ac ar dir ysbyty fel ardal y caniateir ysmysgu ynddi;

- ei gwneud yn ofynnol i berson sy'n rheoli neu'n ymwneud â rheoli mangre ddi-fwg gymryd camau rhesymol i beri i berson sy'n ysmysgu yno beidio ag ysmysgu;
- ei gwneud yn ofynnol i arwyddion gael eu harddangos mewn mangreoedd sy'n weithleoedd neu ar agor i'r cyhoedd, tiroedd ysgolion, tiroedd ysbytai a meysydd chwarae cyhoeddus, a phennu eu cynnwys;
- darparu y caiff cerbydau penodol eu trin fel rhai di-fwg. Mae cerbydau a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf yn ystod gwaith gan fwy nag un person neu i gludo aelodau o'r cyhoedd yn ddi-fwg drwy'r amser. Mae cerbydau eraill nad ydynt yn ddi-fwg drwy'r amser yn ddi-fwg dim ond pan fydd person yn y cerbyd yn cael nwyddau neu wasanaethau gan berson arall sydd hefyd yn y cerbyd a phan fydd plentyn yn y cerbyd (yn ddarostyngedig i esemptiad ar gyfer carafannau);
- darparu bod dyletswydd ar yrrwr, gweithredwr neu berson sy'n ymwneud â rheoli cerbyd di-fwg i atal ysmysgu yn y cerbyd hwnnw;
- ei gwneud yn ofynnol i arwyddion gael eu harddangos mewn cerbydau di-fwg penodol a phennu eu cynnwys.
- dynodi prif swyddog yr heddlu ar gyfer ardal heddlu fel awdurdod gorfodi mewn perthynas â cherbydau sy'n ddi-fwg yn rhinwedd eu defnyddio at ddibenion cymdeithasol neu ddomestig neu ddibenion preifat eraill pan fo plentyn yn bresennol. Mae awdurdodau lleol eisoes yn awdurdodau gorfodi o dan adran 18 o Ddeddf 2017 mewn perthynas â mangreoedd, lleoedd a cherbydau yn eu hardaloedd;
- darparu ar gyfer symiau cosb benodedig a symiau gostyngol mewn perthynas â throeddau penodol.

Gweithdrefn

Cadarnhaol drafft.

Materion technegol: craffu

Ni nodwyd unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y tri phwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Pwyllgor yn pryderu nad yw Llywodraeth Cymru wedi darparu asesiad na chyfiawnhad nac wedi cyfeirio at hawliau dynol ym Memorandwm Esboniadol y Rheoliadau hyn. Mae'r Pwyllgor yn credu bod y Rheoliadau yn cyffwrdd ag Erthygl 8 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol ("CEHD"), sef yr hawl i fywyd preifat. Er mai hawl amodol yw hon, gan ei bod yn hawl y caniateir ymyrryd â hi er mwyn diogelu hawliau buddiant arall neu er budd y cyhoedd yn ehangach, e.e. ar sail iechyd y cyhoedd, mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru ddarparu manylion ei hasesiad neu, fel arall, beryglu torri'r hawl ddynol hon.

Er bod y gyfraith yn caniatáu ymyrryd â'r hawliau o dan Erthygl 8, mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru nodi bod y newid yn y gyfraith:

- yn gyfiawn ar sail budd y cyhoedd;
- yn gymesur â'r nod a fwriedir er budd y cyhoedd;
- yn cael ei wneud yn unol â chyfraith ddomestig a rhyngwladol, a chyda sicrwydd cyfreithiol.

Mae adran 7 o Ddeddf 2017 yn darparu bod mangreoedd yng Nghymru yn ddi-fwg os ydynt yn weithleoedd, sy'n cynnwys anheddau penodol. Mae'r Rheoliadau yn dileu esemptiadau ar gyfer mathau penodol o weithgareddau gwaith o'r asesiad o ran a yw annedd yn weithle at ddibenion adran 7. Effaith dileu'r esemptiadau hyn yw y caiff yr holl fathau o weithgareddau gwaith eu cynnwys wrth asesu a yw annedd yn weithle ac, felly, bydd yn ofynnol i fwy o'r anheddau hyn fod yn ddi-fwg.

Yn yr un modd, mae'r Rheoliadau hefyd yn darparu y bydd cerbydau sy'n eiddo preifat yn ddi-fwg pan fydd plentyn yn y cerbyd.

Yn y ddwy sefyllfa hyn, mae'r Rheoliadau yn effeithio ar sut y mae pobl yn ymddwyn yn eu heiddo preifat, boed yn gartref iddynt neu'n gerbyd o'u heiddo.

Gofynnir i Lywodraeth Cymru nodi sut y mae o'r farn bod y rheoliadau hyn yn cydymffurfio ag Erthygl 8 o'r CEHD.

2. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae croesgyfeiriadau yn y Rheoliadau at ddarpariaethau Deddf 2017 nad ydynt mewn grym eto.

- Mae'r Rheoliadau yn cyfeirio at adrannau 5, 7, 8 a 12 o Ddeddf 2017. Mae adran 5 yn ei gwneud yn drosedd ysmygu mewn mangreoedd neu gerbydau di-fwg. Mae adran 7 yn gwneud gweithleoedd yng Nghymru yn ddi-fwg. Mae adran 8 yn gwneud mangreoedd sydd ar agor i'r cyhoedd yn ddi-fwg. Mae adran 12 yn gwneud meysydd chwarae yng Nghymru yn ddi-fwg. Nid oes dim un o adrannau 5, 7, 8 na 12 mewn grym hyd yn hyn.

- Mae'r Rheoliadau hefyd yn cyfeirio at adrannau 6, 10, 11 a 17 o Ddeddf 2017, a pharagraffau penodol o Atodlen 1 i'r Ddeddf honno. Daeth adrannau 6, 10, 11 a 17 a'r paragraffau perthnasol o Atodlen 1 i rym yn rhannol ar 29 Medi 2020, ond dim ond i'r graddau sy'n angenrheidiol i'r Rheoliadau gael eu gwneud. Mae'n werth nodi bod adran 6 yn ei gwneud yn drosedd i'r rhai sy'n gyfrifol am y mangreoedd perthnasol fethu ag atal ysmygu mewn ardal ddi-fwg. Mae adran 10 yn gwneud tiroedd ysgolion yng Nghymru yn ddi-fwg ac mae adran 11 yn gwneud tiroedd ysbytai yng Nghymru yn ddi-fwg. Mae adran 17 yn ei gwneud yn ofynnol i arwyddion gael eu harddangos mewn mangreoedd di-fwg. Mae'r paragraffau perthnasol o Atodlen 1 yn ymdrin â chosbau penodedig. Nid yw'r elfennau hyn o adrannau 6, 10, 11 a 17 ac Atodlen 1 mewn grym eto.
- Mae'r Nodyn Esboniadol yn cadarnhau bod y term "ysmygu" yn y Rheoliadau i'w ddarllen yn unol ag adran 4 (Ysmygu) o Ddeddf 2017. Nid yw adran 4 mewn grym eto.

Byddai'r Pwyllgor yn ddiolchgar pe bai Llywodraeth Cymru yn cadarnhau ei bod yn bwriadu dod â'r darpariaethau y cyfeirir atynt uchod i rym ar 1 Mawrth 2021 neu cyn hynny.

3. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Roedd y Rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i hysbysu'r UE yn unol â gofynion Cyfarwydddeb Safonau a Rheoliadau Technegol 2015/1535/EC. Mae hyn o ganlyniad i'r gofynion technegol yn y Rheoliadau o ran gosod a ffurf arwyddion dim ysmygu (Rheoliadau 13, 14 a 18). Roedd y broses hon yn gofyn cyfnod segur tri mis pan arhosodd y Rheoliadau ar ffurf ddrafft ac ni chawsant eu gosod gerbron y Senedd. Cychwynnodd y cyfnod segur ar 23 Mehefin 2020 a daeth i ben ar 24 Medi 2020. Ni chafwyd gwrthwynebiadau gan yr Aelod-wladwriaethau i Rheoliadau 2020 ar ffurf ddrafft.

Y goblygiadau yn sgil ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Dim.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae angen ymateb gan Lywodraeth Cymru o ran y pwynt adrodd rhinweddau cyntaf a'r ail bwynt adrodd rhinweddau.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 12 Hydref 2020 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

